

Sak 37-22: Klagebehandling av vedtak om fastsetting av kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 3/Oppland 2022

Innkomne klager

- NOAH

Rettslig klageinteresse

I henhold til forvaltningsloven (fvl.) § 28 har *parter og andre med rettslig klageinteresse* klagerett. Ved rettslig klageinteresse må klageren ha en viss tilknytning til saken, det vil si å ha interesser av slik art og styrke at det er rimelig å gi vedkommende et rettskrav på å få avgjort om et forvaltningsvedtak er gyldig eller ugyldig. Organisasjoner har i stor utstrekning rett til å klage for å fremme medlemmenes eller standens interesser, eller for å ivareta organisasjonens ideelle interesser de har som formål å verne om.

Ut fra ovennevnte vurderer sekretariatet at klager har rettslig klageinteresse.

Klagefrist

Vedtaket i sak 33/22 om kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 3/Oppland 2022/2023, ble fattet den 31. august 2022 og lagt ut på miljøvedtaksregisteret samme dag. Enkeltvedtak kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent. Klagen ble fremsatt innen klagefristen 21. september.

Hovedinnhold i klagen

Klagen er omfattende og gjengis ikke i sin helhet. Nedenfor refereres kun hovedanførsler fra den innkomne klagen. Det vises for øvrig til at klagen er vedlagt saksframlegget og organisasjonen sin begrunnelse vil fremgå her.

NOAH

- Vilkåret om at fellingen ikke truer bestandens overlevelse er ikke oppfylt

NOAH er generelt svært bekymret over at Rovviltnemnda i det hele tatt tillater en betinget skadefellingskvote av en art som er sterkt truet på norsk rødliste.

- Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt.

NOAH mener at det finnes flere alternative tiltak som burde benyttes før skadefelling finner sted, og at disse faktisk må være reelt utprøvd før tillatelser til skadefelling kan gis. Ikke-letale forebyggende tiltak problematiseres i alt for stor grad, enn at det ses på som en mulighet for å ivareta både beitedyr og rovdyr.

NOAH mener det finnes andre ikke-letale tiltak som skulle vært brukt i dette tilfellet. Det er ikke blitt vurdert skremming av gaupen (apparater som utløser lys eller alarm for eksempel), flaggliner (fladry), beredskapsbeiter slik at man kan ta hensyn til streifområder, bruk av vokterhund eller som en siste utvei; flytting av gaupen.

NOAH nevner også at det står i vedtaket «*Det er også vektlagt at Statsforvalteren i hvert tilfelle der det er aktuelt å gi fellingstillatelse også skal vurdere muligheten for å iverksette*

andre forebyggende tiltak enn felling». Denne uttalelsen stiller NOAH seg meget kritiske til, og NOAH mener å se at disse forebyggende tiltakene aldri blir vurdert.

- Vedtaket er ikke tilstrekkelig skademotivert.

NOAH mener at skadefelling i dette tilfellet ikke vil ha noen forebyggende effekt. For at et tiltak skal være forebyggende må det iverksettes før skaden oppstår, ikke etter at skaden allerede har skjedd. NOAH mener også at enhver skade kan ikke kvalifisere til skadefelling.

Sekretariatets vurderinger

Stortinget har gjennom rovviltforliket av 2004 og 2011, og ved behandling av Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur, Innst. 330 S (2015-2016) og Innst. 257 L (2016-2017) lagt føringer for forvaltningen av ulv og annet rovvilt. Forvaltningen av ulv og andre fredet rovdyr skal gjennomføres innenfor de rettslige rammene Stortinget har fastlagt. I 1986 sluttet Norge seg til Europarådets konvensjon av 19. september 1979 vedrørende vern av ville europeiske planter og dyr, og deres leveområder (Bernkonvensjonen). I 2009 vedtok Stortinget lov om naturmangfold (naturmangfoldloven). Forannevnte legger de overordnede rammene for rovviltforvaltningen. Det betyr blant annet at forvaltningen skal forsøke å nå vedtatte bestandsmål innenfor de fastsatte, rettslige rammene for uttak. Forvaltningen skal tilsvarende praktisere prinsippet om en tydelig soneforvaltning, noe som innebærer at rovvilt er prioritert i noen områder og beitedyr i andre områder.

De regionale rovviltnemdene er offentlige viltorgan opprettet i medhold av viltloven § 4 med ansvar for forvaltning av rovvilt i sin region, jf. rovviltforskriften § 2 k). Rovviltnemdene skal gjennomføre vedtatt nasjonal politikk innenfor sin region, jf. rovviltforskriften § 5.

Rovviltnemdenes vedtak om kvote for lisensfelling kan påklages til Klima- og miljødepartementet, jf. §18. For øvrig følger klagebehandlingen forvaltningslovens regler.

I henhold til forvaltningsloven § 33 skal underinstansen (i dette tilfellet rovviltnemndene) foreta de undersøkelser klagen gir grunn til. Den kan oppheve eller endre vedtaket dersom den finner klagen begrunnet.

Sekretariatet anser at det er sentralt i en klagebehandling om saken på vedtakstidspunktet var tilstrekkelig opplyst, og om det gjennom klagen har framkommet opplysninger som ikke var kjent for nemnda på vedtakstidspunktet. Momentene som anføres i klagen er i hovedsak vurdert og redegjort for i saksframlegget til saken.

Klagen inneholder anførsler om at vedtaket anses å være mangelfullt og det anføres at vedtaket strider mot nasjonale lovverk og internasjonale forpliktelser.

Sekretariatet har i saksframlegget som ligger til grunn for rovviltnemndas behandling redegjort for gjeldende politiske føringer, relevante domsavgjørrelser, naturmangfoldloven og rovviltforskriften som grunnlag for vedtaket. Samtidig forutsettes det at norsk rett er i samsvar med Norges folkerettslige forpliktelser.

Gjennom saksframlegget har rovviltnemnda blitt forelagt en oppdatert redegjørelse for bestandssituasjon for gaupe og omfanget av skader på husdyr og tamrein.

Når det gjelder hvorvidt vedtaket er tilstrekkelig skademotivert, vil sekretariatet peke på erfaringer fra de siste årene som viser at gaupe med tilhørighet i beiteområder kan forårsake store skader, og i praksis slippes det mye sau i hele regionen, både i beiteprioriterte områder, men også i forvaltningsområdet for gaupe. Det har vært tap av beitedyr til gaupe i store deler av regionen tidligere. Også denne beitesesongen er det tap til gaupe i regionen, med hovedtyngde i beiteprioriterte områder. Sekretariatet kan ikke se at vedtaket er mangelfullt begrunnet når det gjelder vurderinger rundt skadepotensialet og viktigheten av å avverge framtidige skade.

I klagen angis at nemnda ikke tilstrekkelig har vurdert andre eventuelle alternativer til felling og deres potensial til å forebygge skade effektivt, og at kravet til å finne annen tilfredsstillende løsning enn skadefelling ikke er oppfylt. NOAH foreslår flere alternative ikke-letale tiltak, som skremming av gaupa, flaggliner, bruk av beredskapsbeiter eller vokterhunder, eller også flytting av rovviltet. Sekretariatet kan ikke se at noen av de tiltakene NOAH foreslår vil kunne fungere i praksis som alternative skadeforebyggende tiltak i denne regionen hvor det beites spredt over store arealer.

Klageren har etter sekretariatets vurdering ikke pekt på nye forhold knyttet til hjemmelsgrunnlaget som tilsier en omgjøring av vedtaket. Sekretariatet anser at nemnda gjennom saksfremlegget har hatt tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å gjøre en avveining av den arealdifferensiert forvaltning og muligheten til å iverksette andre tilfredsstillende tiltak. Sekretariatet legger til grunn at nemnda har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak, jf. naturmangfoldloven § 8, jf. også forvaltningsloven § 17.

Konklusjon

Sekretariatet legger til grunn at hjemmelsgrunnlaget har inngått i nemndas vurdering og at nemnda har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak, jf. naturmangfoldloven § 8, jf. også forvaltningsloven § 17.

Sekretariatet kan for øvrig ikke se at det i klagen er kommet fram nye momenter som tilsier en omgjøring av rovviltnemndas vedtak av 31.8.2022.

Innstilling

1. Om rettslige forhold:

Rovviltnemnda viser til at klagen har innkommet innen fristen og klageren har rettslig klageinteresse.

2. Nemndas klagebehandling:

Rovviltnemnda legger til grunn at nemnda har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10, jf. også forvaltningsloven § 17. Rovviltnemnda kan ikke se at det er innkommet nye opplysninger eller andre hensyn som ikke var kjent på vedtakstidspunktet. Vedtaket ansees også tilstrekkelig begrunnet.

Klagene tas etter dette ikke til følge. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak av 31.08.2022 i sak 33/22, og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.